

процесу збереження влади політичною елітою через присутність її представників, пов'язаних між собою формальними і неформальними відносинами та моральними цінностями в усіх гілках влади.

В процесі консервації та збереження власних владних повноважень вони залучають як законодавчі важелі, так і державотворчі процеси, створюючи нові інститути влади та закріплюючи панування еліт.

### **КУПЦОВА І. І.**

Національний університет «Одеська юридична академія»,  
асистент кафедри соціальних теорій

### **МОНІТОРИНГОВА МІСІЯ ООН В УКРАЇНІ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Концептуалізація прав людини в рамках міжнародного співробітництва стало спробою світового співтовариства встановити новий післявоєнний лад. Перехід до неконфронтаційних форм мирового розвитку відкрив безпрецедентні перспективи усестороннього розвитку правозахисних організацій та сприяв значній активізації діяльності ООН. Багатий досвід правозахисної діяльності підтверджують здатність ООН служити стабілізатором та регулятором світової політики в періоди глибоких трансформацій.

В залежності від пріоритетних напрямків аналізу та доступних інформаційних джерел правозахисні організації, зокрема ООН, мають у своєму розпорядженні серйозний арсенал методів ефективного моніторингу. До «класичних» методів належать вивчення національного законодавства та проектів законодавчих актів, вивчення правил, нормативних положень та реєстраційних записів правоохоронних органів та інших органів влади, аналіз судових рішень, проведення інтерв'ю із потерпілими та вірогідними свідками порушень прав людини, аналіз письмової інформації (скарги) щодо порушення прав людини, моніторинг проведення відповідних заходів (демонстрацій, судових засідань), моніторинг ситуацій в певних місцях (тюрми), моніторинг представлення ЗМІ важливих подій, аналіз звітів неурядових організацій, міжнародних та національних організацій в сфері порушення прав людини (MaritMjhlum. Human Rights Monitoring // The NORDEM manual on human rights monitoring [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.jus.uio.no/smr/english/about/programmes/nordem/publica>).

На сьогоднішній день концепція прав людини, а разом з нею, і хитка рівновага, встановлена нею, під серйозною загрозою — проблема охорони прав людини в Україні стоїть гостро як ніколи. Підвищений

інтерес до проблематики прав людини в Україні обумовлюється рядом факторів. Зацікавленість міжнародного співтовариства, зокрема найвпливовіших геополітичних гравців — країн Євросоюзу, США, Росії — в оцінці ситуації із дотримання прав людини в Україні пов'язано із можливістю використання інформації про порушення прав людини в інструментальних цілях. В даному випадку отримані дані можуть бути використані як один із механізмів геополітичного тиску на правлячі режими.

Однак в основі діяльності більшості міжнародних моніторингових місій, зокрема тих, що проходять під егідою ООН, лежить принцип незалежної оцінки ситуації в рамках аналізу інформації щодо специфіки та динаміки трансформаційних процесів як в Україні, так і в ряді інших пострадянських країн.

Зазвичай владна еліта демонструє зацікавленість у активній співпраці із міжнародними правозахисними організаціями з ціллю підтвердити свою відкритість, націленість на формування правової держави. На фоні серйозних політичних та соціально-економічних трансформацій вітчизняна політична еліта демонструє зацікавленість у активній співпраці з світовим товариством, зокрема через реалізацію програм залучення представників ООН з ціллю проведення моніторингу ситуації із дотриманням прав людини в Україні та подальшої деескалації напруженості у вітчизняному суспільно-політичному просторі (Україна — Експерти з моніторингу прав людини проведуть оцінку в Україні щодо порушення прав людини // Прес-конференція Помічника Генерального секретаря ООН з прав людини Івана Шимоновича ( Київ, Україна, 14 березня 2014 р. ). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/information-centre/news/1807>). Повернення до євроінтеграційних програм також вимагає залучення незалежних спеціалістів із моніторингу, що в свою чергу має сприяти оптимізації державної політики у сфері захисту прав людини.

До найбільш проблемних питань, які підіймаються на рівні співробітництва із міжнародними правозахисними організаціями, належать «традиційні» для України проблеми корупції, порушення прав людини в рамках судової, правозахисної систем. Загострення суспільно-політичної ситуації в країні, масові порушення прав людини в контексті протестів та анексії Кримського півострову вимагають активізації діяльності правозахисних організацій в рамках проблемних секторів.

Варто зазначити, що ефективність проведеного моніторингу дотримання прав людини залежить від ступеню відкритості політико-адміністративних практик, прозорості судової та правозахисної систем та готовності національних урядів використовувати результати моніторингів з ціллю оптимізації державної політики в сфері дотримання прав людини.